

امام مهدی (عج) در احادیث شیعه و سنی

تنها فرق میان علمای شیعه و سنی در مهدی نوعی و شخصی است. شیعیان معتقدند امام مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف فرزند امام حسن عسکری علیه السلام و امام دوازدهم می‌باشد و هم ...

شناخت دین بر دو پایه استوار است: عقل و نقل. عقل؛ عقل بشر محدود است و کلیات را درک نمی‌کند و پاسخگویی بسیاری از سؤال‌های انسان نیست. به عنوان مثال: عقل به ما می‌گوید به صورتی باید از نعمت دهنده تشکر کرد ولی چگونگی این شکر گذاری را بیان نمی‌کند.

نقل؛ نقل از قرآن و سنت تشکیل شده است. قرآن مانند قانون اساسی است و بیان امور جزئی را به سنت واگذار کرده است. مثال: در قرآن وجوب نماز و اینکه نماز انسان را از بدی و زشتی‌ها باز می‌دارد، آمده است [1] ولی چگونه انجام دادن و تعداد رکعت‌های آن را سنت و احادیث پیشوایان معصوم بیان می‌کند. در نتیجه سنت در میان منابع ما نقش ویژه‌ای دارد. حالا ببینیم مهدویت چقدر و چگونه در آن بیان شده است.

با نگاهی کلی به احادیث می‌بینیم بیش از پنجاه نفر از صحابه روایات مربوط به امام مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف را از رسول گرامی صلی الله علیه و آله و سلم نقل کرده‌اند. برخی از محققان 1941 روایت را بدون تکرار از پیشوایان معصوم در مورد مهدویت جمع آوری کرده‌اند که 560 حدیث آن از پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و سلم نقل شده است. [2] کتاب‌های زیادی قبل و بعد از ولادت امام مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف در مورد ایشان نوشته شده است. گروهی از عالمان شیعی و سنی بنا بر کثرت روایات قایل به تواتر این اخبار در مورد آمدن امام مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف شده‌اند. محمد بن حسین ابری شافعی (363ق) در کتاب مناقب شافعی می‌گوید: اخبار بشارت رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم به آمدن «مهدی» به دلیل کثرت مخریان و روایان به حد تواتر رسیده است. [3]

روایات نقل شده در مورد امام مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف را می‌توان به چهار گروه تقسیم کرد.

1. روایات تفسیری: روایاتی که در ذیل آیاتی از قرآن نقل شده و آنها را بر مهدویت تطبیق کرده‌اند.
2. روایات اخباری: احادیثی که از آینده خبر می‌دهند مانند: وقوع غیبت، علایم ظهور، دوران حکومت.
3. روایات تبیینی: روایاتی که بیان کننده دلایل غیبت، اهمیت انتظار، وظایف منتظران و... هستند.
4. روایات تاریخی: احادیثی که نسب و ولادت و معجزات امام مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف را مطرح می‌کنند.

از نگاهی دیگر احادیث مربوط به مهدویت به دو دسته تقسیم می‌شوند احادیث عام- احادیث خاص

1. احادیث عام: روایاتی که موضوعاتشان بیان جانشینی رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم است مانند: حدیث ثقلین- حدیث دوازده خلیفه و حدیث: هر کس بمیرد و امام زمان خود را نشناسد، مرگش جاهلی است. [4]
- که به يك مورد به طور اختصار پرداخته می‌شود:

بیان حدیث ثقلین

حدود 34 نفر از صحابه پیامبر گرامی اسلام و بسیاری از بزرگان شیعه و سنی مانند: مسلم، ترمذی و احمد بن حنبل این حدیث را نقل کرده‌اند. [5] مضمون و ترجمه این حدیث شریف:

پیامبر اکرم در آخرین روزهای زندگانی خود در جمع مسلمانان فرمودند: «من دو چیز گرانبها در میان شما به امانت می‌گذارم، اگر از این دو پیروی کنید، بعد از من هرگز گمراه نخواهید شد. یکی از این دو مهم تر از دیگری است. اولی کتاب خدا که ریسمانی متصل از آسمان به زمین است و دومی عترت و اهل بیت من است که از هم جدا نمی‌شوند تا اینکه در کنار حوض کوثر بر من وارد خواهند شد. پس بنگرید با این دو چگونه برخورد کنید.»

مراد از اهل بیت چه کسانی هستند؟ بنا بر گفتار عالمان شیعی و سنی مراد از اهل بیت حضرت علی و فاطمه و فرزندان آنان می‌باشند که پیامبر اسلام در جاهای مختلف آنان را به عنوان اهل بیت خود معرفی کردند. [6]

امام مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف و حدیث ثقلین: هم اکنون قرآن کریم بدون هیچ‌گونه تحریفی در میان ما است، اما از اهل بیت، هم اکنون چه کسی در کنار قرآن است تا مسلمانان با پیروی از این دو چیز گرانبها هرگز دچار گمراهی و انحراف نشوند؟ عالمان شیعی و اهل سنت از پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و سلم نقل کرده اند که فرمودند: مهدی از عترت و اهل بیت من و از فرزندان فاطمه است. [7]

در نتیجه هم اکنون امام مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف مصداق این حجت و عدل قرآن می‌باشد و پیروی از او بر ما لازم است.

2. احادیث خاص: مراد از آن، احادیثی است که در مورد مهدویت وارد شده است.

در این زمینه بسیاری از مسایل مورد اتفاق شیعه و اهل سنت است به صورتی که اگر «مهدی» یا ویژگی‌های مطرح شده در روایات، از کنار کعبه، خانه خدا قیام خود را آغاز کند، تمامی مسلمانان اعتراف به آمدن او می‌کنند. در این نوشتار به بیان برخی از عرصه‌های مشترک میان شیعه و سنی در مورد امام مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف می‌پردازیم. بیان موارد مشترک:

1. اصل مهدویت؛ در روایات فریقین در حد تواتر آمده است در آخرالزمان شخصی به نام «مهدی» از فرزندان پیامبر قیام خواهد کرد. ابن حجر عسقلانی می‌گوید: اخبار به حد تواتر دلالت دارد بر اینکه «مهدی» از این امت است. [8]

2. وجوب اعتقاد به مهدی؛ یکی از واجبات مهم در دین اسلام اعتقاد به آمدن «مهدی» است به صورتی که منکر خروج او کافر معرفی شده است. جابر بن عبدالله از پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم نقل می‌کند: «کسی که منکر خروج مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف باشد، به آنچه بر محمد صلی الله علیه و آله و سلم نازل شده، کافر گردیده است.» [9]

3. جهانی بودن دعوت و حکومت او؛ بر این مسأله آیات قرآن نیز دلالت دارد.[10]

4. عدالت گستری امام مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف؛ فراگیری عدل و داد در بسیاری از روایات مربوط به حضرت بیان شده است. ابوسعید خدری از پیامبر اسلام صلی الله علیه و آله و سلم نقل می‌کند؛ مهدی از من است. او زمین را از عدل و داد پر می‌کند همان گونه که از ظلم و جور پر شده است.[11]

هم نام پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم بودن مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف و بیعت میان رکن و مقام در آغاز قیام او و نزول عیسی بن مریم علیه السلام در زمان امام مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف و اقتدا کردن به او در نماز و خسف بیداء و فراوانی نعمت در زمان او و مشخصات ظاهری امام و از فرزندان فاطمه بودن مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف و... از موارد دیگر مشترک میان شیعه و اهل سنت است. تنها فرق میان علمای شیعه و سنی در مهدی نوعی و شخصی است. شیعیان معتقدند امام مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف فرزند امام حسن عسکری علیه السلام و امام دوازدهم می‌باشد و هم اکنون زنده است و از عمر او بیش از هزار سال می‌گذرد ولی اهل سنت اعتقاد به مهدی نوعی دارند یعنی «مهدی» با این ویژگی‌ها در آخرالزمان خروج و عدل و داد را در سراسر زمین پیاده خواهد کرد.[12]

پی نوشت:

[1]- نساء/103- عنکبوت/45.

[2]- به معجم احادیث امام مهدی مراجعه شود.

[3]- التذکره، ج1، ص701.

[4]- صحیح بخاری، ج5، ص13- صحیح مسلم، ج6، ص21.

[5]- صحیح مسلم، ج4، ش2408- سنن ترمذی، ج5، ش1788- عیقات الانوار، ج2، ص824.

[6]- الدر المنثور، ج6، ص606- سنن ترمذی، ج5، ص352- صواعق المحرقة، باب9، ص121.

[7]- عقدالدرر، ص35- الحاوی للفتاوی، ج2، ص85- مسند احمد، ج1، ص376- کمال الدین، ج1، ص287.

[8]- فتح الباری، ج5، ص362.

[9]- الحاوی للفتاوی، ج2، ص83.

[10]- توبه/33- صف/9- فتح/28- نور/55- انبیاء/105.

[11]- سنن ابی داوود، ج4، ص107 ص4285.

[12]. ر ک ، امام مهدی در احادیث شیعه و سنی، جمعی از نویسندگان .

منبع: اخبار شیعیان